

9. Абдяхімова Ц., Мухаровська І., Клебан К., Сапон Д., Калачов О. Особливості комунікації у медичному середовищі (методичні рекомендації). 2020. URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/212>

10. Як побудувати ефективну комунікацію з пацієнтом. Розділ курсу академії НСЗУ для фахівців первинної медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP. 2023. Академія НСЗУ. URL: <https://academy.nszu.gov.ua/course/view.php?id=183>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-549-5-16>

APPLICATION OF HEURISTIC TECHNOLOGIES IN ORGANIZING INDEPENDENT WORK OF FUTURE PEDIATRICIAN DOCTORS

ЗАСТОСУВАННЯ ЕВРИСТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ

Dymar N. M.

*Assistant Professor at the Department
of Histology and Embryology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Димар Н. М.

*асистент кафедри гістології
та ембріології
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Зміни у суспільстві вимагають нового підходу до організації навчання у системі вищої медичної освіти при викладанні як базових дисциплін, так і дисциплін клінічного спрямування. Компетентістний підхід у сучасній системі вищої медичної освіти передбачає формування фахових знань, умінь і навичок, вміння активно користуватись інформаційними технологіями, розвиток комунікативних здібностей, вміння трансформувати набуті знання в інноваційні технології, працювати у команді, володіти навичками самоосвіти і самостійного підвищення кваліфікації. Фахова компетентність майбутнього лікаря-педіатра формується починаючи з перших років навчання при опануванні базових дисциплін, однією з яких є «Гістологія, цитологія, та ембріологія з особливостями дитячого віку». Питання ефективності використання евристичних технологій у процесі організації самостійної роботи студентів, які вивчають дисципліну

«Гістологія, цитологія та ембріологія з особливостями дитячого віку» вивчені не достатньо, а основні підходи до впровадження евристичних методів, їх вплив на формування критичного мислення, творчих здібностей та самостійності студентів потребують кращої деталізації.

Сучасна медична освіта орієнтована на активізацію пізнавальної діяльності студентів, що передбачає використання новітніх освітніх технологій [1]. Одним із перспективних напрямів є застосування евристичних методів, які сприяють розвитку самостійного мислення, здатності до аналізу та інтеграції знань. Зокрема, викладання дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія з особливостями дитячого віку» вимагає від студентів не лише засвоєння теоретичних аспектів, а й умінь застосовувати знання на практиці, аналізувати складні медико-біологічні процеси та робити обґрунтовані висновки. До складу самостійної позааудиторної роботи студентів входить підготовка до кожного практичного заняття відповідно до розроблених та опублікованих методичних рекомендацій. Результати такої самостійної роботи перевіряються та оцінюються викладачем на відповідному тематичному занятті. Крім того, студентам пропонується спеціальна тематика самостійних занять з найбільш актуальних та важливих питань, а також з додаткових питань дисципліни [2].

Евристичні технології базуються на принципах активного навчання, що включає самостійний аналіз інформації, формулювання гіпотез і розв'язання проблемних ситуацій. До активних методів навчання відносять такі методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, при яких повною мірою задіюються розумова активність та практична діяльність студентів під час опанування навчального матеріалу. Основні принципи евристичного навчання включають [5]:

1. **Проблемний підхід** – передбачає створення ситуацій, які вимагають від студентів самостійного пошуку рішень, формування аргументованих висновків та оцінки альтернативних поглядів.

2. **Принцип відкритого питання** – студенти працюють із питаннями, що не мають однозначних відповідей, що стимулює розвиток критичного мислення.

3. **Дослідницький підхід** – студенти самостійно аналізують літературу, проводять експерименти, узагальнюють результати та роблять висновки.

4. **Інтерактивна взаємодія** – передбачає використання дискусій, мозкових штурмів, групових проєктів, що сприяє обміну знаннями та навичками між студентами.

5. **Практико-орієнтоване навчання** – евристичні методи дозволяють моделювати реальні клінічні ситуації, що допомагає студентам застосовувати отримані знання на практиці.

На відміну від самостійної роботи у традиційному вигляді, що передбачає однотипні завдання, самостійна робота творчого та пошукового характеру підвищує її ефективність. Імплементация евристичних завдань у навчальний процес розвитку творчих здібностей студентів та підвищує мотивацію до вивчення дисципліни. Евристичне завдання передбачає творчий підхід студента, створення ним власної освітньої продукції, самостійне вирішення проблем, які при цьому виникають. В евристичному завданні, яке опирається на творчий потенціал студентів, відсутній заздалегідь відомий результат його виконання, тому робота над таким відкритим завданням повною мірою розвиває їх індивідуальні здібності [5].

Важливою ознакою евристичного завдання є наявність обов'язкової універсальної предметної основи у поєднанні власного унікального його розгляду студентом. Тобто спільна для усіх проблемна ситуація чи об'єкт розглядається на основі індивідуального навчального досвіду та особливостей підходу до неї студента. Відкриті завдання передбачають можливі шляхи їх виконання, і не мають якогось одного конкретного підходу на відміну від традиційних запитань, тестових завдань і задач, в яких передбачені конкретні правильні відповіді, і їх вирішення потребує лише заучування теоретичного матеріалу [4].

Результатом виконання евристичного завдання є створення унікального освітнього продукту, який відображає ступінь творчого підходу студента, а не вгадану попередньо готову відповідь. Виконання відкритих завдань, вирішення ситуаційних задач професійного скерування формують позитивне відношення у студентів до майбутньої спеціальності, підвищують зацікавленість у ній, розвивають здібності до неї та підвищують престиж майбутньої професії.

Застосування евристичних технологій у процесі викладання дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія з особливостями дитячого віку» є ефективним засобом активізації самостійної підготовки студентів до практичних занять. Застосування евристичних технологій при навчанні гістології майбутніх педіатрів, звісно, вимагає підготовки методичного забезпечення і до проведення практичних занять, і до організації самостійної роботи студентів, а також переосмислення ролі викладача, який із носія інформації перетворюється на консультанта, координатора з вирішення проблеми та набуття необхідної теоретичної підготовки.

Позааудиторна підготовка студентів до практичних занять на основі евристичного підходу з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія з особливостями дитячого віку» є платформою для реалізації міжпредметних зв'язків, мотивує до поглибленого вивчення базових освітніх компонентів, розвиває творчий підхід у вирішенні клінічних

ситуацій. Дотримання основних підходів та принципів евристичного навчання (дослідницьких методів, використання відкритих питань, аналізу реальних та змодельованих клінічних випадків, цифрових технологій) сприяє ефективному засвоєнню теоретичного матеріалу з дисципліни, розвитку практичних навичок та формуванню критичного мислення у майбутніх лікарів-педіатрів [3].

Висновки. Організація самостійної роботи студентів при опануванні дисципліни «Гістологія, цитологія, та ембріологія з особливостями дитячого віку» із застосуванням евристичних технологій як складової освітнього процесу підвищує ефективність самостійної роботи, сприяє розвитку внутрішньої мотивації для поглиблення знань із дисципліни та до самоосвіти, набуттю розвитку навичок роботи із інформацією, підвищує творчу активність студентів, формує основи наукового світогляду майбутнього лікаря-педіатра.

Література:

1. Коротяєв Б. І. Нестандартний погляд на стандарти вищої освіти: монографія / Б. І. Коротяєв, В. С. Курило, С. В. Савченко. Старобільськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2016. 294 с.
2. Навчально-методична робота кафедри гістології та ембріології. URL <https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/kafedra-gystologyyu-embryologyyu/navchalno-metodychna-robota/> (дата звернення: 5.02.2025).
3. Тягло О. Критичне мислення : [навч. посібник] / О. В. Тягло. Харків : Основа, 2008. 187 с.
4. Huang H, Chai Y, Fang C, et al., 2022, The Application of Heuristic Teaching Method in the Teaching of Prescriptions. *Journal of Traditional Chinese Medicine Management*, 30(20). P. 31–32.
5. Yajuan Ni, Hongyuan Bai, Haitao Shi. Application of Heuristic Method to the Clinical Teaching of Internal Medicine. *Journal of Clinical and Nursing Research*, 2023, Volume 7, Issue 3. P. 19–23.